

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Receptivitate neofrancais nu se primăscă. Manuscrisurile nu se restituie.
Bilanțurile de anunțuri: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primăscă în Viena S. Mosse, Haasenstein & Vogler (Oho Mas), H. Schalk, Alois Herndl, M. Duka, A. Oppel, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Schalk Bernat; în Frankfurt: G. L. Domb; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie garzonă pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbra pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în fă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria. Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminică 8 franci. Se primumără la toate oficiile poștale din țtru și din afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov: a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu 1. pe un an 10 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dăruț în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 8 fl., pe trei luni 3 fl. Ună exemplară 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atătu abonamentele oătu și inserțiunile suntă a se plăti înainte.

Nr. 51.

Brașov, Sâmbătă, 6 (18) Martie

1893.

Brașov, 5 Martie v.

In adunarea generală extraordinară a comitatului Sălagiu, ținută în Zelău la 14 l. c., s'a petrecut un fapt, care aruncă multă lumină asupra raporturilor dintre clerul romano-catolic și clerul român unit, precum și asupra sentimentelor de cari este condus cel dintăiu față cu cel din urmă.

Totdeauna am admoniat pe preoții români uniți, să fiă cu mare băgare de seamă față cu demersurile, tendințele și unelirile clerului romano-catolic, care urmăresc scopuri diametral opuse intereselor de viață ale bisericii române unite, ce este și trebuie să rămână o biserică națională românească.

In consecență am combătut la toate ocaziunile cu energiă pornirile periculoase ale unora dintre bisericani români uniți, cărora le place a căuta mereu puncte de atingere, ba a se identifica chiar adeseori cu preoții romano-catolici.

Nu numai odată ne-am plâns în contra servilismului umilitor, ce l'au documentat aici colo preoții ai bisericii române unite, față cu preoții și episcopii romano-catolici și am accentuat că o astfel de purtare nu se potrivește cu demnitatea clerului român unit, nici cu interesele bisericii unite.

Nu voim a renoi ați aceste plângeri seu a documenta din nou tendințele dușmane, ce le nutresc catolicii unguri contra Românilor uniți, der în fața espectorărilor nedre ale fôiei bisericesci din Blașiu, care ne insinuă, că am „batjocuri biserică catolică, cu care s'a unit o parte mare dintre Români”, aflăm de bine a pune în vederea publicului cetitor, purtarea preoților catolici maghiari cătră colegii lor

preoții români uniți în adunarea amintită comitatensă.

In adunare s'a discutată adevărat propunerea, ce avea de scop a aproba și susține politica bisericescă a guvernului unguresc. Preoții români uniți s'au ridicat unul după altul și au vorbit în contra acestei propuneri, arătând cătu de periculoasă este programa bisericescă politică a guvernului și pentru naționalităț.

Datoria preoților catolici maghiari, cari erau de față în mare număr, pretindea, ca să sprijinească protestul preoților români uniți. Nimeni nu le-ar fi luat în nume de rău, decât ar fi adaus, că o facă acesta numai din punct de vedere al intereselor lor bisericesci, er nu cu privire la naționalităț.

Insă ce făcără preoții catolici maghiari? Ca să nu voteze cumva împreună cu preoții români contra propuneri, ei au preferit mai bine a nu vota de loc, nici pro nici contra.

Faptul acesta n'are lipsă de comentari, el ilustrează în de ajuns lealitatea acestor preoți față cu colegii lor români.

E întrebare acuma decă și în fața unor astfel de sentimente nu se vor sfii unii de a merge în curtenirea preoțimeii catolice până la absurd? Printr'o atitudine ca acesta adevărat, că nu se va „batjocuri biserică catolică”, der nici bisericii române unite nu i-se va face onore.

CRONICA POLITICA.

— 5 (17) Martie

Din Zelău se comunică, că la 14 Martie c. s'a ținut acolo adunarea generală extra-ordinară a comitatului Sălagiu, în care s'a pus în discuțiune politica bisericescă a guvernului. Propunerea, de a i-se vota guvernului încredere, a fost

primită, după cum li-se telegrafiază foilor unguresci, cu frenetice strigări de „eljen”. O scurtă discuțiune s'a incins, în decursul căreia „singur reprezentanții preoțimeii valahe au vorbit în contra propuneri și în contra politicii bisericesci a guvernului, în care ei vedă un atac în contra naționalităților. Toți preoții maghiari romano-catolici, vedând, că erăși nisece valahi au lua o poziți în contra propuneri de-a i se vota guvernului încredere, n'au votat nici măcar să voteze împreună cu aceti, ci s'au retras și n'au votat nici pentru, nici în contra propuneri”. — Așa sună din vorbă în vorbă raportul, ce li-se comunică foilor unguresci din Zelău. Guvernului i s'a votat în cele din urmă încredere, cu 102 voturi contra 20, — aceste din urmă, se dice, că au fost în cea mai mare part voturi de ale preoților români.

„Budapesti Hirlap” dela 16 Martie se ocupă într'un prim articol de „Politica bisericescă națională” și între altele dice următoarele: „Dorim cele mai bune raporturi cu toate bisericile din Ungaria. Cu catolicii, cu protestanții, cu unitarii și mosaicii, cu ortodoxii serbi și valachi”. Episcopii, preoții și învățătorii lor se fi apostolii statului maghiar în orașe și sate și propagatorii zeloși ai culturii maghiare, nu insă agitatori contra Maghiarilor și a statului maghiar. Asta insă nu vom s'ajunge-o, decă îi persecutăm pentru conviegerile lor religioase, ori decă îi despoiem de influința și venitele lor. Să nu ne uităm, că în provinci și în mijlocul poporului ei compun cea mai frumoasă parte a inteligenții. Statul maghiar, prin o politică înțeleptă în biserică, se și aproprieze mijlocele cele mai influente în politica națională, un avantaj acesta, pe care guvernul liberal nu odată n'au scirtă să-l exploateze, fiindcă n'au făcut politica națională, er politica bisericescă au negles-o. Biserica și școala confesională au lăsat o agitatorilor naționalităților, cari au priceput mai bine

valorea lor. In fine pentru un lucru bagatelă au adus statul maghiar în neînțelegere și oătu cu toate bisericile. Credem insă, că un guvern viitor va afla calea corectă și modul, prin care va deslega, pe cale pacifică, politica religioasă cu conservarea drepturilor statului. — Din potrivă, noi il asigurăm pe „Budapesti Hirlap”, că nici odată un guvern unguresc nu va ave norocirea să realizeze o astfel de politică, oătu vreme el va purcede din punctul greșit ca „episcopii și preoții naționalităților să fiă apostolii culturii maghiare”. Nu, episcopii, preoții și învățătorii naționalităților nemaghiare au altă chiamare mai sfântă: ohiămarea de-a promova și de-a susține cu tărie interesele de cultură și progres ale poporului din care fact ei parte. Altcum ei vor fi considerați totdeauna ca nisece dușmani și vândători ai poporului lor credincios. Să și o însemne acesta jupăni dela fôia ungurescă.

Foile unguresci publică mereu sciri despre mișcarea Slovacilor. In foile ce le-am primit ați din Budapesta oțimă, că alegătorii ceroului electoral Turoțul de sus au ținut o adunare, în care au luat o rezoluțiune identică cu cea dela Tisoc, adevă în potriua politicii bisericesci a guvernului unguresc și pentru aplicarea legi de naționalitate. Rezoluțiunea acăta, motivată în totă forma, au trimis-o și monarhului. S'a mai propus ca rezoluțiunea să se trimită și deputatului dietă al respectivului cerou, George Just. In comitatul Hont încă circulează o delarațiune a naționalistilor slovaci, în care se dice, că Slovacii din comitatul Hont se alătură și primesc de a lor rezoluțiunile adunărilor din Turoț-St.-Mărtin, Tisoc și Modor.

Academia română de științe.

Dela Academia științelor din România ne veni unele sciri și informațiuni, cari credem, că merită ca să a jungă și la cunoștința societății române de dincăce. Corespondenții noștri presu-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

CESTIUNARIU,

despre tradițiunile istorice și anticădăle țerilor locuite de Români, de Nic. Densușianu. Partea I. Epoca până la a. 600 după Chr., 8° mare 54 pag.; a apărut în dălele aceste în Bucuresci, Tipog. Carol Găbl. In numărul de Lună vom reveni mai pe larg asupra acestui interesant și important Cestiunariu istoric. Până atunc publicăm aici introducere ce i-o face autorul

Despre tradițiunile istorice ale poporului român.

Incomperta et vulgaria traditio rei non exploratae.

Auli Gelli, Noctes Atticae, lib. XVI c. 5.

O semă de cuvinte, ce suntă audite din omă în omă, de omeni vechi și bătrâni, și în letopisețe nu suntă scrise.

Cronicariulă Iónă Neculce.

In casa țeranului român există încă până astădi o mulțime de suvenir istorice din secole depărtate, un fel de istorie nescrișă despre originea sa, despre vechile sale credințe și instituțiuni, cum și despre evenimentele, prin cari a trecut poporul român.

Fiă-care sată, fiă-care munte, fiă-care

vale, fiă-care cetate își are legendele și tradițiunile sale istorice.

Toate colturile țerei, totă pământul, ce a format odată teritoriul vechii Dacie, este plin de anticădă și plin de tradițiuni din epoca romană, din epoca ante romană și medievală.

Țeranul român, care ară astădi peste vechile troiane ale Daciei; păstorul, care își pasce turmele sale pe ruinele vechilor cetăți romane, fiă-care povestesc în casele lor, ori în colibele lor, tradițiuni despre poporele, ce au locuit odată în țerile acestea mai înainte de Români, fiă-care spun legendele despre împărații vechi, cari au purtat resbele pe pământul acestor țeri.

Așa, că o parte însemnată din istoria noastră națională trăsce numai în formă de legende și de tradițiuni istorice, povestite din gură în gură, din generațiune în generațiune, lângă căminul țeranului român (1).

(1) Sub cuvântul de tradițiune, în sensul literaturii istorice de astădi, se înțelege o narațiune despre evenimente și lucruri vechi, și care s'a transmis posterității din generațiune în generațiune prin povestirile omenilor

Călătoriile mele prin diferite părți ale Transilvaniei, prin Țera-românească și Moldova; cercetările, ce le-am făcut eu însu-mi în casele țeranilor, și în colibele păstorilor, m'au convins pe deplin, că în poporul nostru există încă o mulțime vastă de reminiscențe istorice din o epocă foarte depărtată.

Până astădi am adunat noi însi-ne din gura poporului o mulțime de tradițiuni istorice, cari se referă la trei epoc

bătrâni. Tradițiunile așa der sunt narațiuni despre lucruri vechi, cari s'au conservat nu prin scris, ci prin simpla povestire a omenilor bătrâni. Decă tradițiunile se referă la persoane și la evenimente istorice, atunc se numesc tradițiuni istorice.

Legende de altă parte sunt narațiuni scurte, ală căroră fond este mai multă fabulos; er' în literatura bisericescă creștină sub legende se înțeleg narațiuni scurte despre faptele sfinților.

Poporul italian face deosebire între fiabe și tradițiuni; Francesii între contes și récits; er' Germanii între Märchen și Sagen. Sub fiabe, contes și Märchen se înțeleg narațiuni, pe cari noi le numim povești seu basme; er' sub tradițiuni, récits și Sagen se înțeleg tradițiunile născute în popor cu fond istoric seu cu fond imaginar.

principale: la epoca dacă, la epoca dominațiunii romane, precum și la timpul invasiunii barbarilor.

Și în special am aflat în poporul nostru țeran tradițiuni importante istorice despre poporul Dacilor și despre sorțea lor definitivă; tradițiuni despre Traiană, ca împărat, ca domn și ca uriaș, despre podul seu de peste Dunăre, despre luptele sale cu Dacii și despre colonisarea acestor țeri.

Mai multă, am aflat în poporul țeran tradițiuni vechi, cari se referă nu numai la țerile aceste, der cari se raportă și la țerile-mame, de unde au venit coloniile romane; tradițiuni, cari merg mai departe de epoca colonisării Daciei, și pot dice chiar până în epoca primilor regi ai Romei.

In fine, am găsit în poporul nostru tradițiuni din ciclul legendelor vechi italice, cari au servit de basă lui Virgiliu la nemuritoră sa poemă despre originea poporului roman.

Așa, că în faptă noi suntem încunajurați de toate părțile de o mulțime de fragmente din legendele și tradițiunile vechi istorice, în oătu putem dice, că

Unu culegetoru - tipografu

român, aptu atât în culesul curentu câtu și în accidente se caută pentru Tipogr. **Carol Orendi** în **Bistrița**. Atari, cari posedu și vre-o limbă streină (limba germană séu maghiară) suntu preferați. Ofertele se se trimită la susu amintita Tipografie. Condițiunea e plăcută și durabilă.

69,1—1.

Anunciuri

(insertiuni și reclame)

Suntu a se adresa subscrisei administrațiunii. In casulu publicării unui annciu mai mult de odată se face scădementu, care cresce cu câtu publicarea se fece mai de multe-ori.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.”

MOSTRE atrăgetore pentru mușterii privați gratis și franco. Caete cu mostre, cum nu saū mai vedutu până acum pentru **croitorii** nefrancate.
Eu nu dau **rabat** de 2%, séu 3%, fl. pe metru, nici **cadouri** croitorilor, cum face concurența, ci amu numai prețuri fixe netto pe metru pentru ca fiecare mușteriu se cumpere bunū și eficientu. Poftiți a vi se presenta numai caetele mele cu mostre. Totodată avertișesu a Vă pădi de anunțuri ale concurenței pentru ieftinătate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și Dosking pentru onoratu cleru stofe prescise pentru uniformele funcționarilor c. r., asemenea pentru veterani, pompieri, gimnastici, livree-uri, postavuri pentru biliarde și mese de jocu, loden obișnuitu și impermeabilu pentru rocuri de vânătoare, stofe de spălatu, pleduri de voiajlu dela fl. 4—14 etc.

Cine voiesce a cumpăra **postavuri eftine, solide, trainice, din lână curată**, ér nu sdrențe eftine și nu prețuescū nici câtu cusutul croitorului, se se adreseze la

Joh. Stikarofsky în Brünn. (Manchesteru anstriei.)

Depositu permanentu de postavuri peste 1/2 millioane florin.

Pentru a putea apreția marimea și eficacitatea stabilimentului, declarū că firma mea întreține esportulu celū mai mare de **postavu din Europa fabricație de Kamgarn**, mănunșuri pentru croitorie și o mare legatorie de mustre.

Spre a ve convinge despre tôte aceste invitū pe On. publicu a visita localurile spațioșe a stabilimentului de vânzare unde suntu ocupate 150 persone.

Trimiterea numai cu Ramburse.

Correspondenta în limba germană, boemă, maghiară, polonă, italiană, francesă și englesă. 40,8—24.

Apa de Buda VICTORIA-APA amară.

este după cum arată cifrele de mai josu apa amară cea mai cu efectū și bogată în conținutul ei, de pe Continentu.

Ea conține 58.05 gr. părți constitutive solide și cu efectū în 1000 grame, o cifră care n'au întrecutu nici o apă amară.

Cumcă Apa-Victoria este cea mai bogată în conținutu resultă din următorea analiză oficială.

	In o mie grame	
	suma părților constitutive	conținutul acid Magnesia sare amară.
Isvorul Victoria din Buda	58.05	32.38
" Rakoczy	53.53	23.06
" Franz Josef	52.29	24.78
" Hunyady János	41.73	18.44
" Elisabeth	26.29	8.04
Apă amară de Pilna	32.72	12.12
Saidschützer	23.21	10.96

Apa-Victoria se capetă in tôte băcăniile.

Proprietar: **IGN. UNGAR și FIU.**

63,2—10.

Budapesta.

AVISU!

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potu face și reïnoi ori și când dela 1-ma și 15 a fie-carei luni.

Domnii abonați se binevoiască a arăta în deosebī, când voiescū ca espedarea se li-se facă după stilulu nou.

Domnii, ce se aboneză din nou, se binevoiască a scrie adresa lămuritu și se arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Convocare.

„**FORTUNA**“ institutu de creditu și de economii, societate pe acții din Rodna veche va ține adunarea generală ordinară pentru anulū 1892 în 25 Martie 1893 la 2 ore p. m. în localulu propriu.

OBIECTELE:

1. Raportulu direcțiunei.
2. Raportulu consiliului de supraveghiare.
3. Pertractarea propunerilor;
4. Alegerea consiliului de supraveghiare.

La acēsta adunare ești și D-ta invitatū a te presenta în persónă séu prin plenipotențiatū.

Când din lipsa voturilor prescise nu s'ar puté ține adunarea la terminulu de susu, prin acēsta se convocă pe 1 Aprilū 1893 o altă adunare generală la 2 ore p. m. în același localū.

Din ședința direcțiunei Institutului de creditu și economii „Fortuna“ societate pe acții.

Rodna vechiă, 25 Faurū 1893.

Directorulu:

Gerasimū Domide m. p.

Secretariulu:

Titu Pitucū m. p.

Contulu Bilanțului.

Active.	Suma		Passive.	Suma	
	fl.	cr.		fl.	cr.
1 Capital elocat	39179	45	1 Capitalū acționariū	20000	—
2 Interese restante	1535	35	2 Depunerī	26310	69
3 Capitalū acționariū Inventariū 214 fl. 98	12000	—	3 Interese după ele.	956	88
4 După amortisare 10% 21 fl. 49 cr.	193	49	4 Imprumuturi	7000	—
5 Cassa în numerar	2416	16	5 Fondū de rezervă.	835	24
Suma	55319	45	6 Interese anticipate	216	64
			Suma	55319	45

Rodna-veche, la 31 Decembre 1892.

Directorū:

Gerasimū Domide m. p., Ioan Issipū m., Zagyva Mihaly m. p., Titu Pitucū m. p.

Casari:

Controlorū:

Secretariū:

Membruī direcțiunei.

Panfilū Grapini m. p., Zagyva Mihaly m. p., Stefanū Cardan m. p.

Subsemnatulū consiliu de supraveghiare esaminandū conspectulu de circulațiune apoi contulu profitului și alū perderilorū, precum și bilanțulu și asemănandu-le tôte cu cărțile, registrele și documentele le am aflatū în consonanță și esacte.

Rodna veche, la 13 Martie 1893.

Anchidimū Candale m. p.

Leontinū Popū m. p.

Lazarū Avramū m. p.

Conspectu de circulațiune.

a institutului de creditu și economii „**FORTUNA**“ societate pe acții în Rodna-veche.

INTRATE (Percepțiuni)	Suma		EȘITE (Erogațiuni)	Suma	
	tr.	cr.		fl.	cr.
1 Rest de cassă din 1891	1289	44	1 Depunerī	6106	98
2 Depunerī	19020	67	2 Imprumuturi:		
3 Imprumuturi:			a) Ipotecare	6840	—
a) Ipotecare	1808	60	b) Personale	10007	42
b) Personale	2800	65	3 Interese	634	68
4 Interese	2152	72	4 Dividendă	377	15
5 Provisiune	538	18	5 Salare, dare etc.	648	81
6 Interese de întârziare	49	31	6 Diverse	681	30
7 Diverse	52	93	7 Rest de cassa	2416	16
Suma	27712	50	Suma	27712	50

Rodna-veche, la 31 Decembre 1892.

Directorū:

Gerasimū Domide m. p., Ioan Issipū m. p., Zagyva Mihaly m. p., Titu Pitucū m. p.

Casari:

Controlorū:

Secretariū:

Contulu profitului și alū perderilorū.

Profitū. (Percepțiuni)	Suma		Pierdere. (Erogațiuni)	Suma	
	fl.	cr.		fl.	cr.
1 Interese	2152	72	1 Interese după depunerī	585	93
2 Provisiune	538	18	2 Int. după imprum.	428	95
3 Interese de întârziare	49	31	3 Dare, aruncuri etc.	226	80
4 Diverse	52	93	4 Salare	500	—
Suma	2793	14	5 Spese de reorganis.:		
			a) Amort. din 126 fl 19 cr. din 1891.	42	06
			b) Am din 50 fl. din 1892.	10	—
			6 Diverse	165	11
			7 Profit curat	824	29
			Suma	2793	14

Rodna-veche, la 31 Decembre 1892.

Directorū:

Gerasimū Domide m. p., Ionū Issipū m. p., Zagyva Mihaly m. p., Titu Pitucū m. p.

Casariū:

Controlorū:

Secretariū: